

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ РИЗИК

**Михальчишина Л. Г., к.е.н., доцент, доцент кафедри глобальної економіки
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Горобченко О. А., к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва
Чорноморський національний університет ім. Петра Могили**

Глобалізація економіки є однією із головних тенденцій у розвитку сучасного світу. Глобалізація знаходить своє вираження у посиленні інтеграції національних економік, зростанні міжнародної кооперації, лібералізації ринків товарів, послуг і капіталу, різкому збільшенні темпів розвитку світової економіки тощо, що дуже впливає на підприємницьку діяльність, змушуючи її адаптуватися до нових вимог сучасності. Сучасний процес глобалізації, зростання темпів розвитку світової економіки має сильний вплив на підприємницьку діяльність, поєднуючи світовий економічний простір, змінюючи структуру, природу бізнесу, породжуючи нові його види, моделі, технології, і, звичайно ж, змінюючи структуру та масштаби такої невід'ємної характеристики підприємництва, як ризик, його значимість для успіху бізнесу, методи та інструменти управління ним.

У глобалізації нема визначених меж і чітких правил, навпаки, правила гри постійно змінюються. Тому успішна адаптація до глобалізаційних реалій потребує перш за все регулювання підприємництва як процесу. Водночас глобалізація може слугувати знаряддям поділу світу і посилення конфронтації. Це стосується, зокрема, економіки, де розвиток глобалізаційних процесів тісно пов'язаний з посиленням на світовому ринку конкурентної боротьби за контроль над природними ресурсами та інформаційним простором через використання найновіших технологій [1, с. 89].

Сутність глобалізації та її наслідки у світовій економіці завжди були предметом інтенсивних досліджень. Проте наявні в даний момент наукові розробки з проблем ризиків підприємництва в умовах глобалізації носять

надзвичайно розрізнений та фрагментарний характер. Метою нашої роботи є дослідження основних напрямів впливу процесу глобалізації на підприємницьку діяльність, виявлення нових типів ризиків для бізнесу.

Викликані глобалізацією зміни у традиційних, усталених сферах економічного життя несуть масу загроз конкурентоспроможності традиційної підприємницької діяльності. За джерелом свого походження глобальні загрози та ризики для підприємництва умовно можна поділити на 5 видів:

- ризики, спричинені зростанням відкритості національних економік та появою на ринку великої кількості суб'єктів (особливо ТНК): ризики конкуренції, ризики злиття/поглинання, ризики, пов'язані зі зростанням конкуренції за інтелектуальні ресурси;

- ризики, спричинені глобалізацією інформаційного суспільства: загрози, пов'язані з прискоренням технологічних змін та ризики, що виникають під час здійснення інновацій;

- ризики, пов'язані зі зміною характеру поведінки споживачів над ринком: загрози зміни переваг клієнтів, і навіть ризики, пов'язані з адаптацією продукту до зарубіжного ринку;

- ризики, породжені розвитком світового фінансового ринку: ризики, пов'язані з вільним рухом капіталу та загроза кіберзлочинів;

- ризики, пов'язані з порушеннями авторських прав (включаючи виробництво піратської продукції та промисловий шпигунство).

Однією з основних переваг комплексного підходу до управління ризиками є те, що він сприяє детальному визнанню компромісів між впливами різних ризиків. Зниження рівня ризику в одному вимірі може призвести до збільшення впливу інших факторів ризику [2, с. 95].

Управління підприємницькими ризиками ускладнюються на тлі поточного становища української економіки у світі, а також змін у політичній, фінансовій та глобальній сферах, що чинять усе більш істотний вплив на економічні процеси, у тому числі й на рівні кожної окремо взятої підприємницької структури [3, с. 73].

У сучасних умовах на перший план виходять ризики, спричинені зростанням відкритості національних економік та появою на ринку таких сильних суб'єктів, як транснаціональні компанії. Конкуренція та пов'язані з нею загрози сьогодні особливо загострюються, зокрема ризик появи унікального постачальника, здатного захопити левову частку ринку.

Зростання конкуренції загострюється тим, що ТНК, як правило, мають у своєму розпорядженні потужні фінансові ресурси, завдяки яким вони можуть регулярно оновлювати виробництво та підвищувати якість продукції, проводити інновації, просувати торгові марки, розвивати інформаційні технології та маркетинг. Невеликі ж місцеві підприємства набагато більш обмежені у ресурсах, що робить їх менш конкурентоспроможними та більш уразливими порівняно з ТНК. У таких умовах успішна діяльність невеликих підприємств багато в чому обумовлюється політикою протекціонізму та лобіюванням інтересів вітчизняного бізнесу державними структурами на міжнародному рівні.

Список використаних джерел

1. Косович Б. І., Дмитрук В. О. Ризики розвитку малого підприємництва в сучасних умовах глобалізації. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 88–92.
2. Дюгованець О. М. Комплексний аналіз управління ризиками в галузі міжнародного бізнесу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6, ч. 1. С. 92-97.
3. Волошина-Сідей В. В. Аналіз оцінки ризиків як інструмент сталого розвитку підприємництва в умовах глобальних викликів та коронакризи. *Приазовський економічний вісник*. 2021. Вип. 2 (25). С. 72-76.